

A etiam de absconditis tuis, quæ in occulto reddis, retributione malorum adimpletus est uenter eorum, Ventrem posuit pro internorum latentiumque secretis. Quod uero sequitur: Saturati sunt porcina, iam quid mihi ex hoc uideretur aperui. Sed quod alij codices habent, & uerius habere perhibentur diligentiora exemplaria, quæ per accentus notam eiusdem uerbi Græci ambiguitatem Græco scribendi more dissoluunt, obscurius est quidem, sed electiori sententiæ uidetur aptius conuenire. Quia enim dixerat: Et de absconditis tuis adimpletus est uenter eorū, quibus uerbis occulta dei iudicia significata sunt, Occulta quippe sunt miseris, qui etiam gaudent in malis, quos tradidit deus in concupiscentias cordis eorum: uelut quæreretur unde possint cognosci, qui in abscondito ira dei adimpleti sunt, & responderetur quod in Euangelio dictum est: Ex fructibus eorum cognoscetis eos, continuo subiūctum est, Saturati sunt filijs, hoc est fructibus, quod euidentius dicitur operibus suis, Vnde alibi legitur: Parturiuit iniusticiam concepit dolorem, & peperit iniquitatem. Et alibi: Dein concupiscentia cum conceperit parit peccatum. Mali ergo filij, mala opera, quibus cognoscantur, & qui de absconditis dei iudicijs internis cogitationum suarum tanquā in uentrem adimpleti sunt. Bona opera boni filij sunt. Vnde ad sponsam ecclesiam dicitur: Dentes tui sicut grex detonsarum ascendēs de lauacro, quæ omnes geminos creant, & sterilis non est in illis, In quo gemino foetu, geminum opus dilectionis agnoscitur, dei scilicet & proximi. In quibus duobus præceptis tota lex pēdet & prophetæ. Iste autem sensus quod ita exponitur quod scriptum est, Saturati sunt filijs, nō mihi occurrerat, cum ante rescriberem, sed recensui breuissimam quandam eiusdem psalmi expositionem quam iam olim dictaueram, & hoc satis breuiter à me positum reperi. Inspeci etiam codices Græcos, utrum datiuus casus esset quod dictum est, filijs, an genitiuus, quo illa lingua utitur pro ablatiuo, & inueni genitiuum. Quod si ad uerbum interpretaretur, scriptum esset, Saturati sunt filiorum, sed recte interpretis sententiam secutus est, & Latino more dixit, Saturati sunt filijs. Quod uero sequitur, Et reliquerunt reliquias paruulis suis, Existimo paruulos accipiendos manifestos carnis filios. Vnde etiam secundum istam, non de porcina, sed de filijs expositionem, manet illa sententia qua dixerunt: Sanguis huius super nos & super filios nostros. Ita enim reliquerunt operum suorum reliquias paruulis suis. In quindecimo autem psalmo, quod scriptum est: Mirificauit, uel mirificet omnes uoluntates suas inter illos, nihil prohibet intelligi, immo & conuenientius uidetur non inter illos, sed in illis. Sic enim & Græci codices habent. Sæpe autem quod habet illa lingua in illis, nostri interpretantur inter illos ubi uidetur sententiæ conuenire. Accipiamus ergo, Sanctis qui sunt in terra eius, mirificauit omnes uoluntates suas in illis, quod plerique codices habent. Et intelligamus uoluntates eius, munera gratiæ, quæ gratis data est, id est, quia uoluit, non quia debebatur. Vnde est: Scuto bonæ uoluntatis tuæ custodisti nos, Et, in uoluntate tua deduxisti me. Et, uoluntarie genuit nos uerbo ueritatis, Et, pluuiam uoluntariam segregans deus hereditati tuæ, Et, diuidens propria unicuique prout uult, & alia innumerabilia. Proinde, Mirificauit omnes uoluntates suas in illis, in quibus nisi in sanctis qui in terra sunt eius? Si enim terra, sicut supra ostendimus, potest accipi in bono, & ubi non additum est eius, quanto magis ubi dicitur terra eius? Miras enim fecit omnes uoluntates suas in illis. Miras omnino fecit, quia eos ex desperatione mirabiliter liberauit. Ex hac admiratione exclamat apostolus: O altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ dei. Super quippe dixerat: Cōclusit ergo deus omnes in infidelitate ut omnium misereatur. Nam hoc etiam hic sequitur: Multiplicatæ sunt infirmitates eorum, postea accelerauerunt. Infirmitates posuit pro peccatis, sicut ad Romanos apostolus dicit, Si enim Christus cum infirmi essemus adhuc iuxta tempus pro impijs mortuus est: hos dixit infirmos quos impios. Deinde paulo post eandem sententiam repetens, Cōmendat, inquit, suam charitatem deus in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est.

q + Quos

Pro ἡμῶν, ὅπως
legisse uide-
tur qui uertit
porcinam.

Matth. 7.

Psal. 7.

Iacob. 1.

Cant. 4.

Matth. 22.

ὡς γαρ μυστα
τις α.

Matth. 27.

Solutio quæ
stionis secundæ

Rom. 11.

Rom. 5.